

Szlifka Gábor: A digitalizáció a héa rendszerében

Absztrakt

A hozzáadott-érték adó minden uniós tagállam stabil költségvetési bevétele annak bevezetése óta, a héarendszer pedig egy harmonizált, egységes szabályrendszert alkot. Ennek ellenére mégsem lehet azt mondani, hogy kiállja az örökkévalóság próbáját. Sőt, a ma működő struktúra is egy átmeneti állapotot tükröz, ami a határon átnyúló ügyleteket illeti. A technológia fejlődése újabb kihívás elé állítja az adóztatást is, különösen annak tükrében, hogy a hozzáadott-érték adó gazdasági eseményeket adóztat. A gazdasági események tartalmi és formai modernizációját a héarendszer alapját képező adósemlegesség elvének maradéktalan érvényesítése miatt összhangba kell hozni a releváns jogintézmények jelenlegi szabályaival. Ennek keretében röviden bemutatom az internet térhódításával egyre bővülő kereskedelemre vonatkozó jogalkotást, valamint azokat az új gazdasági vagy éppen nem gazdasági jelenségeket, amelyek kihívást jelentenek a jelenleg hatályos szabályozás és a jogértelmezés számára. Ezen új jelenségek vizsgálatának központi kérdése, hogy a héarendszer értelmében azok gazdasági tevékenységnek minősülnek-e, azaz adóztatandó ügyletek-e vagy megmaradnak az adónem hatályán kívüli privátszféra határain belül. Ezen elemzést elsősorban az uniós jogértelmezés letéteményesének, az Unió Bíróságának esetjogát alapul véve a legfrissebb nemzetközi szakirodalom felhasználásával igyekeztem elvégezni.

Abstract

Value-added tax has been a stable source of revenue for the public budget in all EU member states since its introduction, and the VAT system constitutes a harmonized, uniform system of rules. In spite of this, we cannot say that it will stand the test of time for eternity. On the contrary, the structure operating today reflects a temporary state of affairs regarding cross-border transactions. Technological development brings new challenges for taxation as well, especially in view of the fact that VAT taxes economic events. Due to the full enforcement of the principle of tax neutrality, which constitutes the basis of the VAT system, the modernization of economic events in terms of content and form must be harmonized with the current rules of the relevant legal instruments. In this scope, I present a brief overview of legislation on commerce, ever expanding with the development of the internet, as well as of new economic and non-economic phenomena which constitute challenges for currently valid regulations and legal interpretation. The key question in the review of these new phenomena is whether they qualify as economic activities, i.e. taxable transactions, pursuant to the VAT system, or whether they remain within the private sphere, outside the scope of the tax. I analyzed this issue primarily based on the case law of the Court of Justice of the European Union, the key organization in terms of interpreting EU law, also using the latest international literature.

***

1. Bevezetés

A digitalizáció fejlődése jelentős hatást gyakorol a gazdasági életre, annak szinte minden szegmensét érinti vagy érintheti. Nem kizárólag a finanszírozási kérdések

egyszerűsödhetnek, hanem folyamatosan jelennek meg olyan szolgáltatások, amelyek internetes portálon keresztül válnak elérhetővé és akár maga az ellenszolgáltatás is hasonló módon ölt testet. A legtöbb esetben a hagyományos értelemben vett eladó-vevő szerepkör is kibővül egy közvetítővel, amely az internet segítségével biztosít virtuális teret az ügyletek megkötéséhez. A héa rendszerének ismeretében azt lehet mondani, hogy az ügyletek adójogi megítélése komplexebbé vált, a hagyományos jogviszonyok határai elmosódnak, a jogok és kötelezettségek újjászőtt hálójában a jogalkalmazás nem egyértelmű. Az új gazdasági jelenségek minősítése ezért a meglévő szabályok újraértelmezésével, egyes esetekben új szabályok alkotásával és a Bíróság jogfejlesztő tevékenysége révén történik meg. Az Európai Unió felismerte, hogy az infokommunikációs technológiák fejlődése nem egy különálló része a gazdaságnak, hanem lényegében új teret ad a gazdaság szinte minden folyamatának. Az Európai digitális egységes piaci stratégia⁶⁸¹ célja, hogy a gazdasági fejlődés fenntartása érdekében az áruk, a szolgáltatások, a tőke és a személyek szabad mozgását az új digitális térben is biztosítsa. Ennek a stratégiának a részét képezi a hozzáadott-érték adóval kapcsolatos terhek csökkentése a külföldre történő értékesítés esetében. A Bizottság célja, hogy „minimalizálja a héarendszerek különbözősége miatt a tagállamközi elektronikus kereskedelemre háruló terheket, egyenlő versenyfeltételeket teremtsen az uniós vállalkozások számára, és biztosítsa, hogy a héabevétel a fogyasztó szerinti tagállamhoz jusson.” Az Unión belüli közös gondolkodásnak több állomása is volt az elmúlt években, a téma fontosságát jelzi, hogy a Bizottság 2013-ban felállított egy szakértői csoportot is a digitális gazdaság adózása kapcsán⁶⁸². Az OECD által 2015-ben elfogadott BEPS Akcióterv első fejezete⁶⁸³ szintén a digitális gazdaság kihívásaival foglalkozik. Ezen belül kiemeli a digitális tartalmak határon átívelő nem adóalanyok által történő igénybevétele esetén keletkező esetleges anomáliákat. Az Akcióterv ezen első fejezete nagyrészt a szintén az OECD keretében elfogadott Irányelvekre⁶⁸⁴ hivatkozik, illetve az abban rögzítetteket tekinti követendő mintának. Mindkét dokumentum főbb héa-témája a B2C viszonylatban nyújtott digitális szolgáltatások és a kis értékű ingóságok importjának adómentessége problémaköre.

Cristina Trenta – a jelenlegi szabályozásra teljes mértékben helyes – megállapítása⁶⁸⁵ szerint a klasszikus élethelyzetekre megalkotott héaszabályok kizárólag a B2B és B2C jogviszonyokra vonatkoznak, de nem foglalkoznak a szakirodalomban is csak újonnan megjelenő C2C ügyletekkel, amellyel főként a 'sharing economy' jelenségére utal. A hagyományos tipizálásból kiindulva azt lehet mondani, hogy a B2B ügyletekre vonatkozóan a szabályozás egyértelmű, azaz az igénybevevő letelepedése határozza meg a teljesítés helyét, és az adókötelezettséget is az igénybe vevő adóalany vállalja be és fizeti meg azzal, hogy az ügylet típusa függvényében megilleti az adólevonási jog. A következőkben egyrészt a B2C ügyletekre vonatkozó közösségi szabályok változását kívánom röviden bemutatni azzal, hogy ezen változtatásokat elsősorban a gazdasági élet jelenségei inspirálták, másrészt a C2C vonatkozásban az internet által felkínált új lehetőségek határait vonom rövid elemzés alá abból a

---

⁶⁸¹ Európai digitális egységes piaci stratégia COM(2015) 192 final

⁶⁸² Commission Decision of 22.10.2013 setting up the Commission Expert Group on Taxation of the Digital Economy, C(2013) 7082 final

⁶⁸³ Addressing the Tax Challenges of the Digital Economy, Action 1 - 2015 Final Report DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264241046-en>

⁶⁸⁴ International VAT/GST Guidelines DOI:<http://dx.doi.org/10.1787/9789264271401-en>

⁶⁸⁵ TRENTA, Cristina: „European VAT and the digital economy: recent developments” eJournal of Tax Research (2018) p. 289. <https://www.business.unsw.edu.au/About-Site/Schools-Site/Taxation-Business-Law-Site/Documents/ime-Trenta-Re-thinking-EU-VAT-paper.pdf>

szempontból, hogy hol húzódik a gazdasági tevékenység és a privátszféra egyre homályosabb határa. A negyedik és ötödik részben nem kizárólag az internet, hanem az informatika forradalmi fejlődése által indukált új jelenségek adójogi megközelítését vázolom röviden, ide értve az ún. felhőalapú szolgáltatások héarendszerbeli elhelyezését, illetve a kriptovaluták által indukált kérdéseket.

2. E-kereskedelem

Az e-kereskedelem kapcsán a fentebb említett dokumentumok által kitűzött célok mentén a jogalkotás elsősorban a határokon átnyúló elektronikus kereskedelem akadályainak felszámolására irányul. A legutóbb elfogadott szabályok – amelyek a Bizottság 2016-ban megfogalmazott szabályozási csomagjának a részei – arra irányulnak, hogy korszerűbbé tegyék a jelenlegi héaszabályozást és azt a digitalizáció új jelenségeire is alkalmazhatóvá tegyék. Ez nem egy végleges szabályozás, valószínűleg csak egy állomás a sok közül.

Az elektronikus kereskedelem árucikkek és szolgáltatások elektronikus úton való eladását, vásárlását, esetleg cseréjét jelenti. A lebonyolítás az internet segítségével történik, amelyen keresztül a felek megkötik az ügyletet és lehetőséget kínál az ellenérték akár bankon keresztül történő megfizetésére. A webshopokon keresztül történő értékesítés egyre inkább teret hódít, mivel kényelmes, gyors és biztonságos. Ezzel az új kereskedelmi típussal az Unió jogalkotása is foglalkozik, melyet röviden érintek⁶⁸⁶. A Bizottság az elektronikus kiskereskedelmi értékesítéssel kapcsolatosan felmerült kérdésekkel és szabályozási igénnyel a 2016-os javaslatcsomag részeként foglalkozott⁶⁸⁷ és javaslatot fogalmazott meg a héa irányelv⁶⁸⁸ módosítására. A Bizottság hangsúlyozta, hogy a határon átnyúló elektronikus kiskereskedelem terén a héaszabályok teljesítése a vállalkozásoknak átlagosan 8000 EUR adminisztratív terhet jelent a tagállamok eltérő szabályozásának való megfelelés miatt. Ez a szabad kereskedelmet mindenképpen korlátozó tényező, mert rontja a kis- és középvállalkozások, de főként a mikrovállalkozások piaci lehetőségeit. A másik rendkívül fontos szabályozási igénnyel járó anomália, hogy az uniós vállalkozások jelenleg versenyhátrányban vannak a nem uniós vállalkozásokhoz képest, mivel utóbbiak a kis összegű árucikkeket adómentesen tudják forgalomba hozni. A módosítás több ponton „szabja át” a jelenlegi rendszert 2021-től.

A távértékesítés folyamatában, történjen az akár másik tagállamból vagy harmadik országból a lebonyolítás kulcsszereplője az online piactér, nevezhetjük webshopnak, platformnak vagy viselhet más elnevezést is. A jogalkotó álláspontja szerint – amely álláspont megjelenik a 2017/2455. irányelv preambulumban – az adóbeszedés hatékonysága érdekében azokat az adóalanyokat, akik a távértékesítést elektronikus platformon keresztül teszik lehetővé, be kell vonni az adóztatásba. Egyes tagállamok saját adójogukban többletkötelezettséget is telepíthetnek az online piacterekre. Erre példa a 2019. január 1-től hatályos német szabályozás, amely az online piacterekre kötelezettséget ró a harmadik országban letelepedett eladóval kapcsolatos

---

⁶⁸⁶DALE, Stephen – VINCENT, Venice: *The European Union's approach to VAT and e-commerce*. *World Journal of VAT/GST Law*, 2017, 6:1, pp. 55-61, DOI: 10.1080/20488432.2017.1317945

⁶⁸⁷ COM(2016) 757 final A határokon átnyúló elektronikus kiskereskedelmet érintő szabályok korszerűsítése

⁶⁸⁸ A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2016/112. irányelv (továbbiakban: irányelv)

adatok gyűjtésére⁶⁸⁹. Ez egy arányeltolódás a Közösségen belüli adóalanyokkal szemben, mivel velük szemben nincs ilyen kötelezettség, azonban ha a piacteret üzemeltető szolgáltató ennek a kötelezettségnek nem tesz eleget, akkor mögöttes felelősként felel a be nem fizetett adóért. Az Egyesült Királyság szintén bevezetett egy ennél szigorúbb szabályt, amely gyakorlatilag korlátlan és egyetemleges felelősséget telepít a piactér üzemeltetőjére. Az irányelv 2019. január 1-től módosított 14a. cikke szerint az online piactér, platform portál vagy egyéb elektronikus felület használatával távértékesítést bonyolító adóalanyt kell értékesítőnek tekinteni. Ez tehát egy megdönthetetlen vélelem, amely segítséget nyújt abban, hogy az adófizető személye elérhető és azonosítható legyen, különösen a harmadik országból bonyolított távértékesítést illetően. A távértékesítésre vonatkozó eddigi szabályok szerint a vállalkozások egy bizonyos értékhatárig a letelepedésük szerint adóztak, vagyis csak az előtli értékesítések esetén kellett a fogyasztás szerinti tagállamban bejelentkezni. Ez a szabály megszűnik, pontosabban a vállalkozásoknak egy szűk körére vonatkozóan marad csak egy 10.000 eurós küszöbérték, ez azonban kizárólag azon kisvállalkozásokra lesz irányadó, amelyeknek más országban nincs letelepedésük és az ilyen típusú értékesítések sem az aktuális sem a megelőző naptári évben nem éri el az értékhatárt. Az adózást lehetővé tevő és a le nem telepedett vállalkozások részére elérhető kiterjesztett egyablakos rendszer (OSS) alkalmazható lesz mind a Közösségen belüli viszonylatban, mind a Közösségen kívüli értékesítők Közösségen belüli értékesítései során is. Emellett megszűnik a kis értékű küldeményekre vonatkozó adómentesség, amely jelenleg a 22 eurónál alacsonyabb összegű termékekre alkalmazható⁶⁹⁰, ezzel párhuzamosan a távértékesítés értékhatára, amelyen belül az egyablakos rendszer alkalmazható lesz az a termékenkénti 150 euró. A távértékesítés 150 eurós értékhatárát meghaladó, harmadik országból közvetlenül a Közösségen belüli beszerző részére feladott termékek értékesítésére kell korlátozódnia. Azon termékek esetében, amelyek ezen értékhatárt meghaladják, teljes értékű vámáru-nyilatkozatot kell benyújtani.

A közösségi héarendszerben 2015. január 1. óta az elektronikus szolgáltatásokra a desztináció elvét kell alkalmazni B2B és B2C relációban is, azaz mindenképpen az igénybevevő letelepedése fogja meghatározni a teljesítés helyét. Az új szabályozás a meglévő szűkített egyablakos rendszer alkalmazhatóságát kiterjeszti az elektronikus szolgáltatásoktól eltérő szolgáltatások Közösségen belüli távértékesítésére is a fentebb említett egyablakos rendszer kiterjesztésével.

A szabályozás második hulláma a távolból nyújtott szolgáltatások rendeleti szintű módosítására vonatkozik. Már hosszú ideje felvetődtek problémák bizonyos nem adóalany részére nyújtott szolgáltatások esetén a teljesítés helyének meghatározása során, hiszen – például élve – egy étteremben vagy szálloda területén biztosított wifin keresztül nyújtott szolgáltatás esetén az igénybe vevő magánszemély kiléte nem meghatározható. A jogalkotó ennek orvoslására a teljesítés helyét kijelölő vélelmeket épített be a végrehajtási rendeletbe⁶⁹¹. Telefonszolgáltatás esetén a teljesítés helyét a

⁶⁸⁹SOONG JOHNSTON, Stephanie: *OECD Finalizing Work to Enlist Digital Platforms to Collect VAT*. Tax Notes International. 2018. szeptember 10. pp. 1169-1170.

⁶⁹⁰ A Tanács 2009/132/EK irányelvének jelenleg hatályos 23. cikke szerint a 10 euró összértéket nem haladó elhanyagolható értékűnek minősülő áru adómentesen behozható, a 10 és 22 euró közötti értékű termékekre a tagállamok mentességet adhatnak. Az említett irányelv 23. és 24. cikke 2021. január 1-től hatályon kívül helyezésre került a Tanács 2017/2455 irányelvének 3. cikke alapján.

⁶⁹¹ Megállapította a Tanács 1042/2013/EU végrehajtási rendelete 1. cikk 2. d) i) pontja, módosította a Tanács 2017/2459 végrehajtási rendelete 1. cikke, hatályos 2018. I. 18-tól, 2019. január 1-től alkalmazandó

SIM-kártya mobil országhódja alapján kell vélelmezni, vezetékes telefon esetén a telepítés helye lesz irányadó, nem nevesített esetekben pedig azt a helyet kell a fogyasztó letelepedéseként meghatározni, amelyet a szolgáltatásnyújtó két, egymásnak nem ellentmondó bizonyíték alapján ilyenként meghatároz.

A jogalkotó – a Bizottság javaslata⁶⁹² alapján – egy új szabályt épített be a végrehajtási rendeletbe, mely szerint abban az esetben, ha a szolgáltató székhelyéről vagy telephelyéről nyújtott szolgáltatások összértéke nem haladja meg a 100.000 eurót, elegendő egy bizonyíték is a teljesítési hely meghatározásához. E szabály 2019. január 1-től alkalmazandó. A teljesítés helyének meghatározása azonban továbbra sem teremt rés nélküli szabályozást. Az említett vélelmek gyakorlatban történő alkalmazása inkonzisztens lehet például egy külföldi utazáskor, ha a szállodai interneten keresztül igénybe vett elektronikus szolgáltatások az adott tagállamban lesznek adóztatva, de ugyanezen utazó által a SIM kártyán keresztül igénybe vett esetlegesen hasonló szolgáltatások viszont a SIM-kártya kibocsátásának országában lesznek teljesítve. Tovább árnyalhatja a helyzetet az, ha a tagállamok élnek az irányelv 59a. cikkében foglalt lehetőséggel és a kettős adóztatás vagy nem adóztatás elkerülése céljából alkalmazzák a tényleges használat szerinti adózás elvét. Megállapítható tehát, hogy a teljesítési hely megállapítása során a szolgáltató nagyrészt a fogyasztó által nyújtott információkra támaszkodhat kizárólag, amely rosszhiszemű magatartás esetén helytelen adómegállapításhoz vezethet.

Mindezen túl a szolgáltatások és a távértékesítés szabályaival párhuzamosan át kellett gondolni az ellenőrzés és az adóhatóságok közötti együttműködés kérdését is, amely a már hivatkozott reformcsomag fontos eleme lett⁶⁹³. Fontos szempont az elektronikus kereskedelemben részt vevő és több tagállamban értékesítő vállalkozások számára, hogy ne minden érintett tagállam adóhatósági ellenőrzésében kelljen részt venni, hiszen az jelentős többletterhet jelentene, másik oldalról az együttműködés hiánya viszont rontaná az adóbeszedés hatékonyságát. Ezen célok előmozdítása érdekében a javaslat alapján sor került a 904/2010/EU rendelet módosítására⁶⁹⁴, amely az anyagi szabályok módosulásával párhuzamosan 2021. január 1-től lesz alkalmazandó. A szabályozás értelmében az ellenőrzés során a fogyasztás szerinti tagállam megkereséssel élhet az azonosítót kiadó tagállam felé, amely a megkeresést haladéktalanul teljesíti és megkéri az adózótól a szükséges nyilvántartásokat. Ez valóban egy gyors eljárás, mert amennyiben 30 napon belül a megkereső információ iránti igénye nem teljesül, abban az esetben megteheti a szükséges intézkedéseket a saját eljárása szerint. Az azonosítót kiadó tagállamnak ettől függetlenül kötelezettsége a fogyasztás szerinti tagállamokat értesíteni az ellenőrzésről. Szintén új szabály, miszerint ha két fogyasztás szerinti tagállam szükségesnek ítéli meg a vizsgálat lefolytatását, az azonosítót kiadó tagállamnak azt kötelező lefolytatnia.

3. Közösségi finanszírozás (crowdfunding)

A közösségi finanszírozás egy új keletű jelenség, amely elsősorban az Egyesült Államokban népszerű, Magyarországon még idegennek mondható. A közösségi finanszírozás keretében a vállalkozó valamilyen mértékű hozzájárulást fogad el a támogatótól vagy támogatóktól egy projekt megvalósítása érdekében. Ez jellemzően

⁶⁹² COM(2016) 756 final Modernising VAT for cross-border B2C e-commerce

⁶⁹³ COM(2016) 755 final A határokon átnyúló elektronikus kereskedelmet érintő héaszabályozás korszerűsítése

⁶⁹⁴ Módosította a Tanács 2017/2454. rendelete 1. cikk 7. b) pontja

egy kampány keretében zajlik és a hozzájárulás mértéke relatíve csekély. A projekt célja is széles skálán mozoghat, irányulhat valamilyen közérdekű célra, de szolgálhat vállalkezési célokat is. A célok mellett az ellenszolgáltatás jellege is eltérő lehet, attól függően, hogy a támogató csak gesztusértékű viszonzást kap vagy a támogatás tényleges megtérülésének a várományosa. Az Európai Unió Héa Bizottsága már 2015-ben foglalkozott ezzel a jelenséggel⁶⁹⁵, megjegyezve előljáróban, hogy ez a szektor jelenleg kialakulóban van. A téma fontosságát jelzi az is, hogy korábban az EBA (European Banking Authority) a fogyasztói szokások felméréséről készített anyagában⁶⁹⁶ már kiemelt helyen foglalkozott a közösségi finanszírozással. Az Európai Bizottság a témában konzultációt is hirdetett, amelynek az elsődleges célja az volt, hogy ezt az új gazdasági jelenséget elhelyezze a héa jogi keretrendszerében.

A crowdfunding általánosságban olyan lehetőséget rejt magában, amelynek folytán a vállalkozó változó mértékű hozzájárulást gyűjt egy meghatározott részben vagy teljesen közérdekű cél megvalósítása érdekében azzal, hogy vagy egyáltalán nem jár megtérüléssel vagy változó mértékű ellenszolgáltatást kap a támogató a befektetésért cserébe. Ennek a modellnek a része a közvetítő platform is, amely a világháló segítségével köti össze a támogatót a támogatandóval.

A Héa-Bizottság négy modellt vizsgált, amelyek jellemzően a megtérülés formáiban különböznek, ezek a következők:

- Adományjellegű finanszírozás (donation-based crowdfunding), amelynek lényege, hogy a támogató mindenfajta ellenszolgáltatás nélkül szolgáltatja a támogatást.
- Megtérüléssel járó finanszírozás (reward-based crowdfunding), ennek keretében a támogató valamilyen formában ellenszolgáltatást kap. Ez nem egyenesen arányos és nem pénzbeli megtérülést jelent elsősorban, hanem megnyilvánulhat egy szimbolikus gesztusban, lehetőségben, tiszteletpéldány juttatásában stb., de akár arányos ellenszolgáltatás is járhat a támogatás összegének nagysága alapján.
- Közösségi beruházás (crowd-investing), amelynek a lényege, hogy a pénzügyi befektetésért cserébe a támogatók pénzügyi természetű ellenszolgáltatást kapnak. Ez az ellenszolgáltatás nem feltétlenül pénzbeli megtérülést jelent, hanem megvalósulhat egy jövőbeli projektben történő részvételi lehetőség megnyíltában, vagy részvények, kötvények juttatásában.
- Közösségi kölcsön (crowd-lending), mely egy klasszikus kölcsönügyletet jelent, amelyben a kölcsönt nyújtó a futamidő lejártával a befektetett pénzének visszafizetését és kamat fizetését követelheti.

Ezen ügylettípusoknál az igényli az elemzést, hogy megvalósítanak-e adókötelezettség alá eső tényállást, azaz gazdasági tevékenységnek minősülnek-e. Az adományjellegű finanszírozás héa-szemponitú elemzése a legegyszerűbb, mivel ellenérték hiányában az ügylet nem tartozik az adó hatálya alá. Más a helyzet a megtérüléssel járó finanszírozási típusal, amely esetében több szempontot is meg kell vizsgálni. A megtérülés lehet ugyanis szimbolikus is, amikor ugyan beszélhetünk ellenértékről, de az a hozzájárulással nincs arányban. A Bíróság esetjoga alapján a szolgáltatásnyújtás vagy termékértékesítés, illetve az ellenérték között közvetlen kapcsolatnak kell lennie⁶⁹⁷. Ez azt jelenti, hogy ha valaki nem ellenszolgáltatásért végzi

---

⁶⁹⁵ taxud.c.1(2015)576037 VALUE ADDED TAX COMMITTEE WORKING PAPER NO 836

⁶⁹⁶ "Consumer Trends Report 2014", European Banking Authority (EBA), 2014, p. 32.

⁶⁹⁷ C-89/81. sz. Hong-Kong Trade Development ügyben 1982. április 1-én hozott döntés [EU:C:1982:73] 10. pontja

a tevékenységét, akkor az nem jár adókötelezettséggel. Az adókötelezettség megállapításához tehát fontos, hogy a szolgáltatás nyújtója és igénybe vevője közötti jogviszonyban kölcsönös teljesítésre kerüljön sor⁶⁹⁸. Ezen túlmenően az adókötelezettség megállapításához szükséges az is, hogy a kölcsönös ellenszolgáltatások arányos teljesítést feltételezzenek⁶⁹⁹. Korábbi ítéletek megerősítik, hogy az sem meríti ki az arányos ellenérték fogalmát, ha az arra jogosult a pontos mértékét a teljesítéskor még nem látja előre.

Látható tehát, hogy az adókötelezettség fennálltának megállapíthatóságához ennél az ügylettípusnál azt kell meghatározni, hogy mikor beszélhetünk ellenérték fejében teljesített ügyletről. Említettem már a szimbolikus jellegű ellenszolgáltatást, amely nem tekinthető az ügylet tényleges viszonzásának, azaz nem adóköteles, de ezt nem lehet általánosságban kijelenteni a nem értékarányos ügyletekre. A Bíróság esetjoga megállapította azt is, hogy az ellenérték meghatározásakor nem lehet megkövetelni, hogy az mindig egyezzen meg a szokásos piaci értékkel⁷⁰⁰. Szintén érdemes említeni az Európai Közösségek Bizottsága kontra Finn Köztársaság ügyet⁷⁰¹, amely tényállása szerint az állami jogi tanácsadás után az ügyfeleknek jövedelmi viszonyaiknak megfelelő díjazást kellett fizetniük. A Bíróság kimondta, hogy a térítés csak részben függ a szolgáltatások valós értékétől, így megállapítható, hogy az állami irodák által nyújtott jogi tanácsadás és a kedvezményezettek által fizetendő ellenérték között nincs közvetlen kapcsolat, így ez a tevékenység nem tekinthető gazdasági tevékenységnek. A Bíróság jellemzően azokban az esetekben tért ki az ellenérték piaci árral való összevetésére, amelyben a felek csalárd magatartása is megállapítható volt.

A Bíróság esetjogi következtetéseit alapul véve párhuzam állítható a csekély, elhanyagolható értékű ellenszolgáltatással járó ügyletek és az adományjellegű finanszírozás között, ide értve azt az esetet is, amikor a támogatás és az ellenszolgáltatás egymástól teljesen független mértékű. Ez természetesen nem éles szabály, az egyes eseteket alapos vizsgálat után lehet pontosan minősíteni az adófizetési kötelezettség fennálltának megállapítása céljából. A szimbolikus értékű ellenszolgáltatás és az ellenszolgáltatás aránytalansága más előjellel is elképzelhető, tehát nem feltétlenül képeznek közös halmazt ezen esetek. Beszélhetünk nagyon alacsony árról például egy nagy leértékelés esetén, mégis adóköteles ügyletet takar, ugyanakkor elképzelhető, hogy valaki a piaci árnál jóval magasabb összeget fizet, például egy ritka, gyűjtőknek különösen nagy értéket jelentő termékért. A Héa-Bizottság foglalkozott azzal a javaslattal is, hogy az adományjellegű változat akkor legyen alkalmazható, ha „nyilvánvaló” aránytalanság állapítható meg a támogatás és az ellenszolgáltatás között. Más javaslat a támogató eredeti szándékát vizsgálná, azaz azt a tényezőt, hogy a támogató a hozzájárulás teljesítésekor várt-e viszonzást.

A közösségi beruházás és a közösségi kölcsön esetében a Bíróság korábbi döntéseit is figyelembe véve viszonylag egyszerűbb az adójogi minősítés. Az összefoglaló néven közösségi beruházásként megnevezett különböző ügyleteket felölelő esettípus az irányelv 135. cikk (1) bekezdésének f) pontja alapján adómentes ügyletnek minősül. A közösségi kölcsönzés szintén adómentes szolgáltatásnak minősül az irányelv ugyanezen cikkének d) pontja alapján. Érdemes itt még kiemelni a Bíróság egy korábbi

⁶⁹⁸ C-210/04. sz. FCE Bank ügyben 2006. március 23-án hozott döntés [EU:C:2006:196] 34. pontja

⁶⁹⁹ C-16/93. sz. Tolsma ügyben 1994. március 3-án hozott döntés [EU:C:1994:80] 14. pontja

⁷⁰⁰ C-40/09. sz. Astra Zeneca ügyben 2010. július 29-én hozott döntés [[EU:C:2010:450] 28. pontja

⁷⁰¹ C-246/08. sz. Bizottság kontra Finnország ügyben 2009. október 29-én hozott döntés 51. pontja

ítéletét⁷⁰², amely szerint ezen pénzügyi tevékenységeket nem kizárólag bankok és pénzügyi intézmények gyakorolhatják.

4. Közösségi gazdaság (sharing economy)

A digitalizáció fejlődésének egyik hatása, hogy az információáramlás gyors, folyamatos és mindenhová elér. A hagyományos fogyasztói igények sokkal gyorsabban kapcsolhatóak össze a kínálattal, a digitális platformok ezt a közvetítést ingyen vagy rendkívül alacsony költséggel végzik, időbeli és térbeli korlátok nélkül. A digitális sokféleség ily módon utat nyitott új fogyasztói szokások kielégítése előtt, amelyek abban nyilvánulnak meg, hogy az eszköztulajdonosok a nem vagy csak részben használt tulajdonságaikat vagy szolgáltatásaikat megosztják másokkal. Nagy Zoltán⁷⁰³ szerint ebben a folyamatban a költségcsökkentésen és a többletjövedelem szempontján túl szerepet játszik a környezettudatosság és a közösségi élmény is. Mivel a héaszabályok alapján ez a szegmens nem kizárólag a magánszféra ügyleteinek, hanem rendszeres, bevételszerzésre irányuló tevékenységnek is teret adhat, ezért fontossá vált pontosan meghatározni, hogy mely tevékenység jár adókötelezettséggel és melyik esik kívül a héa hatályán. Ez egy új, gyorsan növekvő piaci szegmens, az ING tanulmánya⁷⁰⁴ szerint 2015-ben Európában a fogyasztók 5 %-a már részt vett a közösségi megosztás valamely formájában, ez az arány az Egyesült Államokban 9 % volt. Egy 2017-ben publikált tanulmány⁷⁰⁵ már nagyobb arányú (27,8 %) felhasználásról számolt be a fogyasztók részéről. A Héa Bizottság 2015-ös munkaanyagában⁷⁰⁶ 2020-ra 14 milliárd euróra, 2025-re 300 milliárd euróra becsüli a legnagyobb szolgáltatói szektorok forgalmát, melyből jól érzékelhető az ugrás nagyságrendje. A megnevezés nem egységes a szakirodalomban, a tanulmányokban egyaránt találkozhatunk a 'megosztott gazdaság' és a 'közösségi gazdaság' megnevezéssel, lényegében azonos jelentéstartalommal. A továbbiakban, a magyar szakzsargonban is elterjedt angol megnevezést fogom használni. Cannas⁷⁰⁷ szerint a rövid idő alatt rendkívül kis befektetéssel vállalkozóvá váló magánszemélyek adóztatásának elmaradása piactorzító hatású lehet, hiszen az ugyanezen vagy hasonló szegmensben tevékenykedő, de adót fizető vállalkozásokkal szemben az áralakítás miatt előnyt élveznének, ami pedig az adósemlegesség sérelmét jelentené.

A sharing economy több formában jelent meg az utóbbi években, gondoljunk csak az Uberre, az Airbnb-re vagy a Magyarországon használatos Oscar-ra, de külföldön teret hódított a Blablacar, a LoveHomeSwap és a Couchsurfing is. Ezen

---

⁷⁰² C-348/87. sz. Stichting Uitvoering Financiele ügyben 1989. június 15-én hozott döntés [EU: C:1989:246]

⁷⁰³ NAGY Zoltán: *A közösségi gazdaság (sharing economy) és pénzügyi szabályozása*. MultiScience – XXX. microCAD International Multidisciplinary Scientific Conference University of Miskolc, Hungary, 21-22 April 2016.

⁷⁰⁴ Ipsos on behalf of ING, 'What's mine is yours – for a price. Rapid growth tipped for the sharing economy' (2015) <https://www.economics.com/ing_international_surveys/sharing_economy_2015/> 4.

⁷⁰⁵ ANDREOTTI, Alberta – ANSEMI, Guido – EICHHORN, Thomas – HOFFMANN, Christian Pieter – JÜRSS, Sebastian – MICHEL, Marina I: *European Perspectives on Participation in the Sharing Economy Report from the EU*. H2020 Research Project Ps2Share: Participation, Privacy, and Power in the Sharing Economy (2017) <https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3046550>

⁷⁰⁶ Working Paper no. 878 *Question concerning the application of EU VAT provisions* Value Added Tax Committee taxud.c.1(2015)4370160

⁷⁰⁷ CANNAS, Francesco: *Sharing economy: Everyone can be an entrepreneur for two day but what about a VAT taxable person?* *World Journal of VAT/GST Law*, 2017, 6:2, p. 87.

DOI: 10.1080/20488432.2018.1455026

szolgáltatások mindegyike valamilyen módon a megosztáson alapszik, de alapvető céljuk és működésük eltérő. Az irányelv 9. cikke határozza meg a gazdasági tevékenység fogalmát, amely szerint az a termelők, a kereskedők, illetve szolgáltatók valamennyi tevékenysége, beleértve a kitermelő-ipari és mezőgazdasági tevékenységeket, valamint a szabadfoglalkozású vagy azzal egyenértékű tevékenységeket is. Ugyanezen rendelkezés alapján gazdasági tevékenységnek minősül különösen a materiális vagy immateriális javak tartós bevétel elérése érdekében történő hasznosítása. Az adókötelezettség szempontjából rendkívül fontos annak meghatározása, hogy ez a tevékenység független formában, rendszeresen, ellenérték fejében történik-e. A közösségi gazdaság körébe tartozó ügyletek egyes elemeinek elemzését a Bíróság korábbi ítéleteinek tükrében érdemes elvégezni, amelyek fontos támpontot adnak, de megállapítható, hogy általános, minden ilyen típusú ügyletre egyaránt alkalmazható szabályt nem lehet alkotni. Az egyes ügylettípusokat egyenként kell górcső alá venni és megállapítani az ügylet célját, rendszerességét és az ellenérték meglétét.

A Bíróság korábban már megállapította, hogy ha a termék kizárólag gazdasági célú hasznosításra alkalmas, elegendő annak megállapításához, hogy azt a tulajdonos gazdasági tevékenysége keretében használja⁷⁰⁸. Ezen döntésében a Bíróság azt is leszögezte, hogy ha egy termék mind gazdasági mind magánjellegű hasznosításra is alkalmas, akkor a hasznosítás valamennyi körülményét vizsgálni kell annak megállapítása érdekében, hogy az gazdasági tevékenységnek minősül-e vagy sem. Ami a rendszerességet illeti, a Bíróság egyértelművé tette több ítéletében, hogy valamely tevékenységi területen működő adóalany, aki eseti jelleggel más, a fő tevékenységén kívüli tevékenységet végez, adóköteles e tevékenység tekintetében is⁷⁰⁹. Ide vonatkozó analógia a Slaby és társai ügyében hozott döntés⁷¹⁰ indokolása is, amely az egyébként átsorolás miatt az ingatlanokat feldarabolva értékesítő magánszemélyek esetében tekintette választóvonalnak a 'komoly előkészületet'. Ennek kapcsán a Bíróság azt az álláspontját érvényesítette, hogy nem az ingatlanértékesítések száma és terjedelme a meghatározó, azonban, ha az egyébként nem héa-alany magánszemély bevált ingatlanpiaci előkészületeket tesz, mint amelyet a kereskedők vagy szolgáltatók ennek során alkalmazni szoktak, akkor az a gazdasági tevékenységre utaló tényállás-elem. Ezen értelmezés tükrében a Héa-Bizottság is azt állapította meg említett munkaanyagában, hogy a gazdasági tevékenység - az egyéb kritériumok fennállása esetén - megállapítható akkor, ha a magánszemély a szolgáltatását valamely platformszolgáltató keretén belül nyújtja, függetlenül attól, hogy ez alkalomszerű vagy rendszeres.

A gazdasági tevékenység megállapíthatóságának egyik fontos kritériuma az ellenérték. Az előző részben érintettem néhány ítélet kapcsán a Bíróság irányadó döntéseit, amelyek a jelen téma szempontjából is relevánsak. Az egyes modellek eltérőek lehetnek az ellenértékre vonatkozó ügyleti cél vonatkozásában is. Leginkább egyértelmű a helyzet a Couchsurfing szolgáltatás esetében. A Couchsurfing egy szívességi alapon történő szállásbiztosítás, amely nem ellenérték fejében történik. A szolgáltatást igénybe vevő utazók juthatnak ezen keresztül szálláshoz szerte a világon.

⁷⁰⁸ C-219/12. sz. Finanzamt Freistadt Rorhbach Urfahr ügyben 2013. június 20-án hozott döntés [EU:C:2013:413] 20. pontja

⁷⁰⁹ C-62/12. sz. Galin Kostov ügyben 2013. július 13-án hozott döntés [EU:C:2013:391] 28. pontja

⁷¹⁰ C-180/10. és C-181/10. sz. Jaroslaw Slaby kontra Minister Finansów és Emilian Kuc kontra Dyrektor Izby Skarbowej w Warszawie egyesített ügyekben 2011. szeptember 15-én hozott döntés [EU:C:2011:589] 39-49. pontja

Ettől némileg eltér a LoveHomeSwap szolgáltatás – Magyarországon ez a szolgáltatás nem terjedt el –, amely lényegében két ügylettípust takar. Amennyiben az otthonok egyszerű cseréje történik, akkor az nagy valószínűség szerint nem gazdasági tevékenység, különösen, ha ez kizárólag a család éves nyaralását oldja meg.

Más a helyzet akkor, ha valaki az otthona rendszeres bérbeadásáért cserébe pontokat gyűjt, amelyet később beválthat más, esetleg szebb és jobb ingatlan használatára. Ez a tevékenység összességében már átlépi a képzeletbeli határt a privátszféra és a gazdasági tevékenység között, tekintettel annak rendszeres jellegére és az ebből származó haszonra, mint ellenértékre. Szintén kérdéseket vet fel az ellenérték szempontjából a Magyarországon még nem használt Streetbank⁷¹¹ nevű szolgáltatás, amely szomszédok között biztosít cserelhetőséget kisebb-nagyobb használt holmik vagy szolgáltatások vonatkozásában. Ennek lényege, hogy a kölcsönadandó vagy felajánlott dolgot, szolgáltatást egy közös kosárba helyezik, a belépés feltétele is legalább egy ilyen felajánlás, ennek fejében pedig a belépő élhet mások felajánlásával. Az ellenérték arányossága ebben a modellben bizonyosan nem működik, hiszen előfordulhat az, hogy egy adott héten kölcsönadunk egy sövényvágót egy szomszédnak, mástól viszont kapunk egy görkorcsolyát és egy zárjavítást. Ezen ügyletek nem egymásnak ellenértékei, hiszen a sövényvágó kölcsönbe adása nem volt feltétele a zárjavításnak és értékben sem egyeznek meg. Meg kell jegyezni továbbá azt is, hogy ezen ügylettípus során a platformszolgáltató nem szed ügyletenkénti díjat, a honlapon található tájékoztatás alapján a tagok adományából finanszírozza a működés költségeit, célja nem nyereség elérése, így az nem esik a héa hatálya alá.

A Blablacar és az Oscar által nyújtott szolgáltatás esetében a személyszállítást végző egy általa megtett úthoz keres partnert költségmegosztás céljából. Egyes álláspontok szerint ez nem minősül gazdasági tevékenységnek, mivel a szolgáltatást nyújtó elsősorban nem jövedelemtermelő tevékenységként végzi a szállítást, hiszen magáncélból utazik a megjelölt célállomásra, nem az igénybevevő megrendelése alapján. Egyszerűen csak elvisz másokat is annak fejében, hogy az út költségeit megosszák egymással. Annyi felé oszlik a költség, ahányan utaznak a gépjárműben. A másik értelmezés szerint az útitársak hozzájárulása mindenképpen bevételt jelent ahhoz képest, ha nem kínálta volna fel a szolgáltatását másoknak, és egyedül viselné az út költségeit. Az irányelv 9. cikkének első pontja szerint az adóalanyiságot a gazdasági tevékenység alapozza meg, függetlenül annak céljától, azaz jelen esetben irreleváns az a tény, hogy a szándék nem irányul a költségeken túlmenő bevétel megszerzésére. A legnagyobb kérdés, ami a gazdasági tevékenység körében felmerülhet, az a kontinuitás kérdése.

A harmadik vizsgálandó elem a tevékenység független formában történő végzése. Egy igencsak vitatott alkalmazás a világ több száz városában használatos Uber, amely a személyszállítás terén kapcsolja össze a gépkocsival rendelkező magánszemélyeket a szolgáltatás igénybevevőivel. Az Uber nem egyszerű közvetítő, mivel a szolgáltatás nem ér véget egymás adatainak kiszolgáltatásával, hanem végigköveti az utazást, vizuálisan megjeleníti az igénybevevő részére a fuvarozó adatait, fényképét és a pontos tartózkodását, az utazás valószínűsíthető időtartamával. Az Uber előrejelzi az utazás megközelítő költségét és azt rendezi is az igénybevevő számlájáról történő leemeléssel. A sofőrök nem az utazást követően kapják meg az utazás díját, hanem hetente számolnak el egymással, az Ubert egyébként 20 % közvetítői díj illeti meg. A jogviszony meghatározását jelentősen befolyásolja az a tény is, hogy az ügylet

---

⁷¹¹www.streetbank.com „Share things with your neighbours”

létrejöttének kockázatát nem a fuvarozók, hanem az Uber viseli, azaz a sofőrök az utazás díját a fogyasztó nem fizetése esetén is megkapják. A díjat az Uber határozza meg, nem a felek egyezsége. Ezen utóbb említett körülmények miatt az Egyesült Királyságban és az Egyesült Államokban az Uber és a sofőrök közötti jogviszonyt a jogalkalmazók munkaszerződésként értelmezik azért, mert a tevékenység álláspontjuk szerint nem teljesíti a függetlenség kritériumát⁷¹². Magyarországon (az Uber tevékenységének megszüntetését megelőzően) az Uber keretében személyszállítási szolgáltatást végző magánszemélyek tevékenységét az adóhatóság önállóan végzett tevékenységnek tekintette és az adókötelezettség nem teljesítése esetén – amely kevés kivétellel általánosan jellemző volt – személyi jövedelemadó, egészségügyi hozzájárulást állapított meg a bevétel után, valamint a keletkezett bevétel egyben általános forgalmi adó alapot is képezett.

Cannas az említett tanulmányában a vonatkozó szabályokból és a bírósági esetjogból azt a következtetést vonja le, hogy a jelenlegi helyzet bizonytalanságát egy speciális szabályozás bevezetésével lehet feloldani. Ennek a lényege az adókötelezettek körének kibővítése a nem folyamatosan (tartósan vagy rendszeres jelleggel) teljesített üzletszerű tevékenység gazdasági tevékenységként való kezelésével. A héa hibridizációjának elméletét már Joachim Englisch is bemutatta 2015-ben megjelent tanulmányában⁷¹³, amelynek lényege, hogy egy fogyasztási típusú séma is ráilleszkedne a hozzáadott-érték típusú rendszerre. Ez a fogyasztási adókötelezettség a fentiekben említett módon kibővülő adóalanyi kört illetné, az adókötelezettséget az ingó vagy ingatlan vagyontárgy hasznosítása keletkeztetné nem rendszeres tevékenység esetén. Ez a lényegi elemeiben új adónem jelentős beavatkozást jelentene az eddig magánszférának tekinthető ügyleteket illetően, azonban az adóalanyok körének bővítését a bevezetendő adóteher rendkívül egyszerű meghatározásával és alacsony mértékével ellensúlyozná. A javaslat ideális esetben nem határozná meg alsó küszöböt, vagy azt nagyon alacsony összegben tenné és ugyancsak egy rendkívül alacsony felső küszöb határozná meg az ilyen ügyletekből származó bevétel maximumát. Egy ilyen megvalósított rendszerben lényegében két adónem funkcionálna egymással összhangban, de más adózói kört érintve, az adókötelezettség megállapításának eltérő eljárásával, eltérő adóteherrel.

A közvetítő platformok adójogi elhelyezése is fontos ebben a rendszerben. Az irányelv 28. cikkének alkalmazása nem merülhet fel, mivel a szolgáltató nem a saját nevében jár el az ügylet létrehozása során, hanem valamely megbízó fél nevében, aki lehet a szolgáltatást nyújtó és annak igénybe vevője is. Ugyancsak nem utal a közvetített szolgáltatás szabályainak alkalmazhatóságára a szolgáltatás díjának megfizetése sem, mert a közvetítő platform a teljes szolgáltatásnak csak egy meghatározott részét kapja meg valamelyik féltől. Egyértelmű tehát, hogy ezen platformszolgáltatók közvetítői szolgáltatást nyújtanak. Az adókötelezettség abban az esetben merül fel, ha ezt ellenérték fejében végzik, erre fentebb említettem néhány példát. Amennyiben az adókötelezettség fennáll, a tevékenység még lehet adómentes akkor, ha az megfelel az irányelv 135. cikkének első bekezdésében foglaltaknak.

---

⁷¹²POLLAK, Christina Maria: *How should peer-to-peer housing and transportation services provided via sharing economy platforms be treated under the VAT directive?* Lund University 2018. p. 21.

⁷¹³ENGLISCH, Joachim: „Hybrid” forms of taxing consumption: A viable alternative to EU VAT? *World Journal of VAT/GST Law*, 2015, 4:2, p. 119.

5. Felhőalapú elektronikus szolgáltatások

Az internet térhódítása és az azon elérhető szolgáltatások széles tárháza a szolgáltatásnyújtás új módját nyitotta meg számos területen. A felhőalapú szolgáltatásnyújtás az informatika egy ágának tekinthető, amelynek az a lényege, hogy a szolgáltatásnyújtás nem egy kifejezett hardverrendszeren keresztül történik, hanem a felhasználástól függően több hardveren, amelyek lokációja a fogyasztó számára meghatározhatatlan. A 'kód' tulajdonképpen egy virtuális tér az interneten, amely lehetőséget ad a felhasználónak adatok és programok tárolására, futtatására, azokhoz való hozzáférésre. Lehetőség van arra is, hogy fizikailag nem egy földrajzi helyen található hardvereszközök igénybevételével kerüljön sor a szolgáltatás nyújtására. Ezek az ún. felhőmegoldások, mind a magánjellegű, mind az üzleti igények kielégítésének egy új, gyors és hatékony módját teszik lehetővé. A gyorsaságon kívül előnye, hogy helyfüggetlen, költségkímélő és jelentős mértékben bővíthető. Ennek a szolgáltatásnak három fő csoportja van. Az első a szoftverszolgáltatás (software as a service), amely egy interneten elérhető alkalmazást jelent lényegében.

A platformszolgáltatás (platform as a service) ennél többet jelent, mert ez az üzemeltetéshez szükséges környezetet is biztosítja, azaz nem magát a szoftvert. A harmadik típus az infrastruktúra szolgáltatás (infrastructure as a service), amely alapján a szolgáltató a 'virtuális hardvert' is biztosítja. A hozzáférhetőség alapján beszélhetünk publikus, privát, hibrid és közösségi felhőről. A felhőalapú szolgáltatásként nyújtott gazdasági teljesítmények elsősorban azért jelentenek problémát a héa rendszerében történő értelmezéskor, mert a letelepedés meghatározása sok esetben nem egyértelmű. Vita nélküli, hogy a szolgáltatásnyújtásnak ez az új módja egyértelműen az elektronikus szolgáltatások közé sorolható, és mint ilyent kell azt adóztatni. B2B viszonylatban ez jellemzően a fordított adózási mechanizmus következtében nem jár nettó adófizetési kötelezettséggel az igénybevevői oldalon. 2015. január 1. óta a B2C szolgáltatások is az igénybevétel helye szerint adóznak azzal, hogy természetesen ebben az esetben az igénybevevő adóalanyiségének hiányában a fordított adózási mechanizmus nem alkalmazható, hanem a szolgáltatónak a mini egyablakos rendszeren (MOSS) keresztül kell eleget tennie adóbevallási és fizetési kötelezettségének. Már korábbi tanulmányokban is felismerésre került az a digitalizációval összefüggő jelenség, ha egy jellemzően adómentes tevékenységet folytató adóalany vesz igénybe ilyen szolgáltatást már felmerül a lehetőség, hogy a letelepedését a kedvezőbb adókulcsú tagállamba helyezze, mivel az igénybevétel utáni adófizetési kötelezettség ebben a tagállamban terheli. Ez a helyzet akkor is, ha a szolgáltatás nyújtója harmadik országban letelepedett adóalany⁷¹⁴.

A szolgáltatások egy bizonyos részében nem kizárólag virtuális tevékenységről van szó abban az esetben, ha az adóalany az üzemeltetéshez szükséges infrastruktúrát, hardvereszközöket és adott esetben az ahhoz szükséges személyzetet is fenntart egy földrajzilag is jól körülhatárolható helyen. Ez pedig a letelepedés kérdéskörét nyitja meg, ugyanis ha a létesítmény a héa értelmezésében letelepedettséget generál, akkor a fent említett esetben megnyitja az utat a 'rate shopping' előtt, azaz a kedvezőbb adóteherrel járó tagállamban fogja ezt megtenni, ahonnan a szolgáltatásait nyújtani tudja a virtuális téren keresztül gyakorlatilag bárkinek. Lehetősége van arra is, hogy kapacitását bővítse a virtuális térben egyéb módokon úgy, hogy az már lényegében nem is kapcsolódik a telephely fizikai helyéhez. A letelepedéssel járó infrastruktúra

---

⁷¹⁴HOBBS, Corin – CHRISTIE, Karen: *Cloud computing and VAT*. Tax Notes International, 2011. p. 897.

elhelyezése tehát más üzletpolitikai megfontolást szinte nem is igényel ezen elméleti lehetőség elemzésekor.

A letelepedés és az internetes szolgáltatás kapcsolata jelenik meg a Welmory ügyben⁷¹⁵ is, amelynek a lényege, hogy egy ciprusi és egy lengyel társaság szoros együttműködésben működtet egy internetes árverési oldalt úgy, hogy a lengyel társaság működteti ténylegesen az online értékesítést lehetővé tevő weboldalt, a ciprusi cég pedig ún. bideket értékesít ahhoz, hogy az előbbi oldalon licitálni lehessen. A lengyel társaságnak az értékesített árucikkekből, valamint a ciprusi társaság által értékesített bidek hasznának egy részéből származott bevétele. A lengyel társaság különböző reklám és adatkezeléssel kapcsolatos szolgáltatást számlázott ki a ciprusi társaságnak, amelyet a lengyel adóhatóság nem fogadott el a Közösségen belüli szolgáltatásnyújtás szabályai alapján, hanem azt a lengyel adómértékkel terhelte azzal az indokkal, hogy a lengyel társaság azt ténylegesen a ciprusi társaság lengyelországi telephelyének nyújtotta. Ez az álláspont azon alapult, hogy a két társaság közötti együttműködési szerződés értelmében az ügylet tárgya volt az is, hogy a weboldal működtetéséhez szükséges szervereket a lengyel társaság a ciprusi társaság részére bérbe adta. Ez utóbbit a lengyel adóhatóság telephelynek minősítette. A telephely minőségének megállapítása szempontjából a Bíróság szerint nincs jelentősége annak, hogy a társaságok tevékenységei gazdasági egységet alkotnak, mint ahogyan annak sem, hogy alapvetően lengyel fogyasztóknak történt az értékesítés. Az állandó telephely fennáll akkor, ha az a személyi és tárgyi feltételek tekintetében kellően állandó jelleggel és megfelelő szervezettel rendelkezik ahhoz, hogy szolgáltatásokat fogadhasson, ezen feltételek meglétét azonban a tagállami bíróságnak kell vizsgálnia. Ez az ügy tehát nyitva hagyta azt a lehetőséget, hogy önmagában a hardvereszközök, kiegészítve természetesen az esetlegesen szükséges humán erőforrással telephelyet keletkeztethetnek.

Cannas egy másik tanulmányában⁷¹⁶ kitér annak elméleti elemzésére, hogy hogyan alakulna a héa-szabályok alkalmazása akkor, ha a szerver, mint létesítmény ingatlanak minősülne. Ebben az esetben ugyanis nem a szolgáltatásnyújtásra vonatkozó közösségi szabályok lennének alkalmazandók, hanem az ingatlan fekvésének a tagállama minősülne a teljesítés helyének, ezért a szolgáltatás igénybe vevőjének letelepedésétől függetlenül a szerver földrajzi helye válna meghatározóvá. Nem titkolva a gondolatmenet végén leszűrt következtetést, a szerver nem minősül ingatlanak, amely megállapításhoz vezető úton a Bíróság már több mérföldkövet helyezett el. Cannas is említi a Maierhofer-ítéletet⁷¹⁷, amely alapján az előre gyártott elemekből összeállított mobilépület ingatlanak minősült, amennyiben az egyszerű módon nem szerelhető szét, illetve nem mozdítható. A Heger ügy⁷¹⁸ - amely a szolgáltatás és az ingatlan kapcsolatának erőssége elemzésére irányul elsősorban a halászati jogok kapcsán - rávilágított arra, hogy az ingatlan lényegi jellemzője, hogy a föld felszínének egy meghatározott részéhez kapcsolódik. Ez a szerver esetében tehát nem igaz, marad tehát az igénybe vevő letelepedése szerinti teljesítés fő szabálya.

---

⁷¹⁵ C-605/12. sz. Welmory ügyben 2014. október 16-án hozott döntés [EU:C:2014:2298]

⁷¹⁶ CANNAS, Francesco: *The VAT treatment of cloud computing: legal issues and practical difficulties*. World Journal of VAT/GST Law, 2016, 5:2, pp. 103-105.

⁷¹⁷ C-315/00. sz. Maierhofer kontra Finanzamt Augsburg-Land ügyben 2013. január 16-i ítélet [EU:C:2003:23]

⁷¹⁸ C-166/05. sz. Heger Rudi GmbH kontra Finanzamt Graz-Stadt ügyben 2006. szeptember 7-én hozott ítélet [EU:C:2006:533] 20. pontja

6. Kriptoaluták

Az informatika és az internet térhódítása – ahogy a fentebb is már több példán láthattuk – gyors és szinte korlátok nélküli, ami azt jelenti, hogy olyan megoldásoknak ad teret, amelyek a jelenlegi jogszabályi környezetbe nem helyezhetőek el. Ennek egyik rendkívül jellemző megnyilvánulása az ún. kriptoaluták megjelenése, amely jól érzékelhető példája a jogi szabályozás és a valóság még nem áthidalt távolságának. Az informatika világával kevésbé barátságban lévő szakemberek számára nagy kihívást jelenthet nemcsak az adójogi elhelyezés, hanem a kriptoaluták keletkezésének és használatának megértése önmagában. A kriptoalutá nem egyszerűen fizetőeszköz, számos olyan funkciója is lehet, amely funkciók a jelenlegi héarendszerben önállóan értelmezhetőek, de nem mindegyik tartalmazza az összes lehetséges elemét a kriptoaluták sokféleségének. Fizetőeszközként nem valamely állam sajátja, tehát nem központi bank bocsátja ki, a számlavezetést pedig nem bankok végzik szigorúan engedélyezett keretek között. Az országhatárokon átnyúló virtuális jellege miatt semmilyen hatóságtól vagy pénzügyintézetektől nem függ. Ezen szerepköröket a digitális világban más látja el, akik csak a virtuális térben találkoznak. A kriptoalutá fogalom egy átfogó megnevezése többfajta digitális eszköznek, amelyek közül a leghíresebb a Bitcoin, de fontos hangsúlyozni, hogy a többi is nagyrészt osztja a Bitcoin tulajdonságait, mégsem ugyanazok.

A Bitcoin lényegét és biztonságát kriptográfiai kulcsok garantálják, az egyes adásvételeknél ezek megadása történik. Nyilvánvalóan az ügyletek sokasága egy láncot hoz létre, ez az ún. blockchain, amelyben a korábbi ügyletek technikailag visszakövethetőek. A felek rendelkeznek ún. digitális pénztárcával, amely lehetővé teszi a tranzakciók rögzítését. Felmerül a kérdés, hogyan garantálható az, hogy ezeket a kulcsokat többször ne értékesítsék. Az egyes tranzakciók hiteles rögzítését az ún. bányászok végzik, ami azt jelenti, hogy a digitális térben rengeteg ilyen hitelesítést végző fogja rögzíteni és ezáltal hitelesíteni a tranzakciót. A bányászok ennek a validálási tevékenységnek a fejében jutalékot kaphatnak, azaz bitcoinot, a bányászat tehát a bitcoin-jutalék 'kibányászását' jelenti. Ezt a technikai megoldást úgy lehetne hétköznapi példával leírni, mint ha egy szerződés megkötését nemcsak két tanú igazolná, hanem az egész falu lakossága vagy annak többsége láttamozná, így ügyvéd (jegybank) nélkül is hiteles lehet az ügylet.

A kriptoaluták adójogi minősítését illetően az Európai Bíróság Hedqvist-ügyben⁷¹⁹ hozott döntése gyorsította fel a közös gondolkodást az utóbbi években. Az ítélet alapjául szolgáló tényállás szerint az adózó hagyományos devizák bitcoin virtuális devizára történő át- és visszaváltásával kívánt foglalkozni a saját honlapján. Az átváltásért cserébe jutalékkal dolgozott volna, amelyet az egyes ügyletek során érvényesít. Az Európai Bíróság elé érkezett ügyben két kérdésre kellett választ adni: ez a tevékenység ellenszolgáltatás fejében végzett szolgáltatásnyújtásnak minősül-e, valamint igenlő válasz esetében adómentes ügyletnek tekinthető-e. A bíróság ítéletének indokolásában elvetette a virtuális deviza 'birtokba vehető dolognak' történő minősítését, így tehát szolgáltatásnyújtásként kell azt kezelni. Megállapította továbbá azt is, hogy a jutalék révén megvalósul a közvetlen kapcsolat a szolgáltatás és az ellenérték között. Az első kérdésre tehát a válasz igen volt. Az adómentességre vonatkozó második kérdésre adandó választ megelőzően a Bíróság hangsúlyozta azt, hogy az irányelv „135. cikk (1) bekezdésének d) – f) pontjában felsorolt

---

⁷¹⁹ C267/14. sz. Skatteverket kontra David Hedqvist ügyben 2015. október 22-én hozott ítélet [EU:C:2015:718]

adómentességek célja többek között az adóalap, valamint a levonható hűadóösszeg meghatározásával kapcsolatos nehézségek kiküszöbölése”. A Bíróság a d) pontot kizárta az adómentesség alkalmazhatóságát illetően, mivel álláspontja szerint a virtuális valuta szerződéses fizetőeszköznek minősül, így nem tekinthető sem folyószámlának, sem betétnek, sem fizetésnek, sem átutalásnak. Szintén kizárta az f) pont alkalmazhatóságát, mivel a bitcoin nem képez jogi személy feletti tulajdonjogot megtestesítő értékpapírt, sem hasonló jellegű értékpapírt. A hivatkozott irányelvi rendelkezés e) pontjának alkalmazhatóságát viszont nem zárta ki azzal érvelve, hogy a szigorúan vett nyelvtani értelmezés alapján nem lehet megállapítani, hogy a rendelkezés csak a hagyományos devizákat érintő ügyletekre, vagy más devizákat érintő ügyletekre is alkalmazható-e. Az értelmezés azt a logikát követi, hogy a hagyományos fizetőeszközökre történő szűk értelmezés kizárna más ügyleteket a szabályozás hatóköréből, így a „rendelkezés részben nem tudná kifejteni hatásait”. Summa summarum a 135. cikk (1) bekezdésének e) pontja alapján a hivatkozott ügyletre alkalmazható az adómentesség, legalábbis a Bíróság álláspontja szerint.

A Hedqvist ügy kizárólag az átváltási tevékenységekre fókuszált, azonban a bitcoinnal kapcsolatos tevékenységek ennél sokrétűbbek lehetnek, melyek vizsgálándók adójogi szempontból is. A Hű-Bizottság az említett ügy utözöngéjeként foglalkozott a ’bitcoin-világ’ egyes vonatkozásaival⁷²⁰, amely munkaanyagban a bitcoinnal kapcsolatosan négy tevékenységet különböztetett meg: a bitcoinnal történő fizetést, a digitális pénztárcák tevékenységét, a bitcoin bányászatot, valamint a közvetítő platformok működését.

A legelső eset igényli a legrövidebb magyarázatot, vagyis ha a bitcoinnal történő fizetés valamely ügylet ellenértékét képezi, akkor osztja a hagyományos fizetőeszköz jogi minősítését. A problémát az átváltás jelenti ebben az esetben, hiszen ha a bitcoint egyformán kezeljük is a hagyományos fizetőeszközökkel, annak átváltására nem alkalmazható az irányelv 91. cikkének (2) bekezdése, amely szerint azt az árfolyamot kell alkalmazni, amelyet a tagállam legrepresentatívabb valutapiacán, valutapiacain legutóbb nyilvántartottak, vagy az Európai Központi Bank árfolyamát kell alkalmazni. Erre vonatkozóan egyértelmű javaslat és megoldás nem született.

A digitális pénztárcát megvalósító platform működésének adójogi megítélését az a döntő tényező határozza meg, hogy ellenérték fejében végzi-e tevékenységét. Az előzőek ismeretében egyértelműnek tűnhet, hogy az ellenérték fejében végzett digitális pénztárca-szolgáltatás gazdasági tevékenységet képez. A második tisztázandó kérdést, azaz az adómentességet illetően a Hű-Bizottság lényegében azt a következtetést vont le, hogy ez a tevékenység ugyan fizetőeszközre vonatkozó ügyleteknek ad teret, azt megkönnyíti, de nem nélkülözhetetlen eleme az ügyletnek. A Hű-Bizottság ezen érvelésében párhuzamot vont a Bíróság Nordea ügyben⁷²¹ hozott döntésével, amelyben a Bíróság megállapította, hogy a pénzügyi intézeteknek globálisan elektronikus üzenetküldési szolgáltatást nyújtó SWIFT tevékenysége az adómentesség nem terjed ki. A Bíróság ezt azzal indokolta, hogy a SWIFT-szolgáltatások célja az adattovábbítás, az adómentességre jogalapot teremtő ügyek funkcióira ez a tevékenység nincs kihatással. A Bíróság azzal a logikával támasztotta alá a döntését, mely szerint „önmagában abból a körülményből, hogy valamely adómentes ügylet egyik eleme nélkülözhetetlen a teljesítéshez, nem vonható le az a következtetés, hogy az ezen elemnek megfelelő szolgáltatás adómentes.”

⁷²⁰ Working Paper no. 892. Value Added Tax Committee taxud.c.1(2016)689595 Brussels, 4 February 2016

⁷²¹ C-350/10. sz. ügyben 2011. július 28-án hozott ítélet [EU:C:2011:532]

A Héa-Bizottság vizsgálta a bányászati tevékenységet abból a szempontból, hogy az általuk végzett validálás ellenszolgáltatás fejében nyújtott szolgáltatásnak, így adóköteles tevékenységnek minősül-e. A vizsgálandó momentum ebben a jogviszonyban az, hogy az érvényesítésért kapott bitcoin ellenszolgáltatásnak minősül-e. Természetesen létezik az az eset, amikor a bányász nem kap semmilyen ellenszolgáltatást, így a tevékenységének az adóköteles volta is kizárt. Ellenszolgáltatás esetén sem egyértelmű a közvetlen kapcsolat, elsősorban azért, mert a bányászatért kapott bitcoin nem kötelező ellenszolgáltatás, az adható, elsősorban ösztönzési céllal, mivel minél több bányász dolgozik a blocklánc érvényesítésén, azaz a digitális főkönyvön, annál erősebb a hitelessége egy-egy ügyletnek. Ebből az következik, hogy a bányász munkája nem kötelező módon kapcsolódik ellenszolgáltatáshoz, így az ellenszolgáltatás közvetlen jellege hiányzik. Abban az elméleti esetben, ha a szolgáltatás és az ellenérték közötti direkt kapcsolat fennállna, az adóalanyi minőséget sem lehetne elvitatni. A Héa-Bizottság véleménye szerint ebben az esetben a tevékenység adómentes lenne az irányelv 135. cikk (1) bekezdésének e) pontja alapján.

A negyedik tevékenységtípusként elemzett közvetítői platformok tevékenységében a gazdasági tevékenység szempontjából ugyancsak az ellenérték és a szolgáltatás közvetlen kapcsolata a meghatározó, a következtetések lényegében megegyeznek a fentebb már leírtakkal. A levont következtetés a digitális pénztárca adómentességére vonatkozó analógiára épül, vagyis nem állapítható meg a kapcsolat elégséges szintje a közvetítői tevékenység és a fizetőeszközként szolgáló deviza között, ezért a közvetítés nem adómentes.

A digitális technológia új megoldásként lehetőséget biztosíthat vállalkezési célokra történő tőkegyűjtésre. Ez az ún. ICO (Initial Coin Offering), amely gyakorlatilag semmilyen formai követelményt nem támaszt egy fejlesztéshez, ötlet megvalósításához szükséges pénzalap megteremtése elé. Éppen a jogi keretek hiánya jelenti a befektetésben rejlő nagyobb kockázatokat is, ráadásul nehezen meghatározható a tőkét gyűjtő személy kiléte. Ez a folyamat már a kriptovaluták egy másik típusához kalauzol, amelyek összefoglaló megnevezése a token. A token az alternatív kriptovalutákkal szemben több funkcióval is rendelkezhet, amelynek a funkciók alapján – a jelenlegi ismeretek fényében – három típusa határozható meg⁷²². Az egyik az ún. 'utility token', amely valamely szolgáltatásokhoz való hozzáférésben nyilvánul meg a hozzájárulás fejében. A második csoport az ún. 'equity token', amely a részvényekhez hasonló jogot biztosít a vállalkozásban, akár az osztalékhoz hasonló megtérüléssel. A harmadik típus a 'debt token', amely egyfajta rövidtávú kölcsönben megnyilvánuló ügylet kamatfizetésre való jogosultsággal.

A lehetőségek számosságára tekintettel ez a tipizálás csak az irányokat jelöli ki, minden egyes esetben külön kell vizsgálni az ügyletek jellemzőit. Ha értjük legalább a konstrukció logikáját, második lépésként szükséges átgondolni a héarendszerbeli elhelyezését a tokennek, mint digitális eszköznek. Aleksandra Bal lent hivatkozott tanulmányában kísérletet tesz az irányelv mai fogalmi rendszerében elhelyezni a tokent. Mint digitális eszköz, az első megoldás lehetne az, hogy minden ilyen tartalmat elektronikus szolgáltatásnak minősítsünk, ami önmagában rengeteg további kérdőjelhez vezetne és bár a Hedqvist ügy nem a tokenekre vonatkozik, a kriptovalutákkal kapcsolatosan nem ebbe az irányba indult el a Bíróság. Az említett jellemzői miatt felmerülhet a token minősítése az irányelv 135. cikk (1) bekezdésének d) pontja alapján,

---

⁷²²BAL, Aleksandra: *VAT Treatment of Initial Coin Offerings*. International VAT Monitor IBFD 2018. június pp. 123-125.

mint egyéb átruházható értékpapír. Ennek a fogalomnak a pontos tartalma nem tisztázott, de ahogy Kokott Főtanácsnok a Granton Advertising⁷²³ ügyben előterjesztett indítványában előrebocsátotta, az egyéb forgatható értékpapír kifejezés alatt csak olyan jogokat lehet érteni, „amelyek – anélkül, hogy követelésnek vagy csekknek minősülnek – egy bizonyos pénzüsszetre való jogosultságot biztosítanak”. Ezt alapul véve az egyéb értékpapír mindenképpen egy konkrét összegű fizetési igényt jelent, amely a tokenről nem mondható el.

Ezzel ellentétben a hivatkozott irányelvi rendelkezés f) pontja szerinti 'egyéb részvény' fogalom elemzése egy pozitív elméleti konklúzióhoz vezethet, hiszen mind az 'equity', mind a 'debt' token gazdája a részvényhez hasonló, részben tulajdonosi jogokkal bír, így ezen típusú ügylet esetén indokolható az adómentesség alkalmazása. Ez azonban csak a token említett két típusára vonatkozik, mivel a 'utility' típusú token bizonyos termékekhez vagy szolgáltatásokhoz való hozzáférése nem keletkeztet részesedést vagy tulajdonosi jogokat. A 'utility' token leginkább a voucher jellemzőit osztja, amelynek a legfontosabb adójogi következménye, hogy adókötelezettséggel járó ügylet csak a token felhasználásakor keletkezhet, mivel a token megvásárlásakor még nem ismert, hogy ez milyen ellenértéket képviselő szolgáltatás igénybevételére fogja a tokennel rendelkezőt feljogosítani. Az adókötelezettség tehát nem a token kibocsátásakor, hanem annak felhasználásakor keletkezik.

7. Összefoglalás

A fenti elemzéssel arra kívántam rávilágítani, hogy az adószabályok néhány lépéssel ugyan, de követik az adókötelezettségeket meghatározó jogviszonyok változását. Túlzás nélkül ki lehet jelteni, hogy ez egy folyamat, az volt és az is lesz, végállomás vélelmezhetően nincs. Az utóbbi években annak lehetünk tanúi, hogy ez a változás gyorsul, amihez az Unió jogalkotási folyamata lassan, nehezen, de alkalmazkodik. Az egyes tagállamok is igyekeznek az adójogszabályaikkal versenyben maradni a változásokkal, ennek a gondolkodásnak az egyik példája egy új osztrák javaslat, amely adóztatná a platformszolgáltatók adatgyűjtési tevékenységét, mivel a fogyasztókról gyűjtött adatok később pénzben megtérülő üzleti tevékenységhez kerülnek felhasználásra. William Hoke tanulmányában⁷²⁴ arra utal, hogy a nagy szociális hálózatok, mint a Twitter, Facebook vagy a Google a fogyasztók számára bizonyos szolgáltatásokat az adataikért cserébe teszik elérhetővé. Szinte mindennaposnak tűnhet, hogy hozzájárulásunkat adjuk valamelyik weboldalon ilyen vagy olyan adataink elérésére, esetleg 'sütik' elhelyezésére, amelyek végső soron szintén adatgyűjtést céloznak a fogyasztói szokásainkon keresztül. A tanulmányban hivatkozott Rita de la Feria, a Leedsi Egyetem professzora szerint a kérdés eldöntése bizonyítás kérdése: mivel a hía rendszerében kizárólag az ellenérték fejében végzett tevékenység esik adókötelezettség alá, ezért alá kell támasztani, hogy a fogyasztói adatok pénzzé tehető kereskedelmi értékkel bírnak. Ez utóbbi egyébként valószínűleg nem kétséges, de a kettő közötti közvetlen kapcsolat nem áll meg. Ennek az elméleti felvetésnek a másik sötét gyakorlati oldala az adóalap meghatározása lenne. Nagy

⁷²³ C-461/12. sz. Granton Advertising BV ügyben előterjesztett főtanácsnoki indítvány 40. pontja [EU:C:2013:700]

⁷²⁴ HOKE, William: *EU VAT Experts Divided on Proposal to Tax Web Activity as Bartering*. Tax Notes International 2017.05.08. p. 458. <https://www.taxnotes.com/tax-notes-international/base-erosion-and-profit-shifting-beps/eu-vat-experts-divided-proposal-tax-web-activity-bartering/2017/05/08/sywb?highlight=william%20hoke%20tax%20web>

gondolati és jogi absztrakció szükségeltetne ahhoz, hogy az ilyen típusú adatátadást pénzben ki lehessen fejezni. Abban a tudományos vélemények egyeznek, hogy önmagában az adat átadásának nincs értéke, esetleg a feldolgozás és a piaci folyamatok egy későbbi fázisában.

Felhasznált irodalom

Könyvek, tanulmányok:

- [1] ANDREOTTI, Alberta – ANSELMINI, Guido – EICHHORN, Thomas – HOFFMANN, Christian Pieter – JÜRSS, Sebastian – MICHEL, Marina I: *European Perspectives on Participation in the Sharing Economy Report from the EU*. H2020 Research Project Ps2Share: Participation, Privacy, and Power in the Sharing Economy (2017) https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3046550
- [2] BAL, Aleksandra: *VAT Treatment of Initial Coin Offerings*. International VAT Monitor IBFD 2018. június pp. 123-125.
- [3] C-461/12. sz. Granton Advertising BV ügyben előterjesztett főtanácsnoki indítvány 40. pontja [EU: C:2013:700]
- [4] CANNAS, Francesco: *Sharing economy: Everyone can be an entrepreneur for two day but what about a VAT taxable person?* World Journal of VAT/GST Law, 2017, 6:2, p. 87. DOI: 10.1080/20488432.2018.1455026
- [5] CANNAS, Francesco: *The VAT treatment of cloud computing: legal issues and practical difficulties*. World Journal of VAT/GST Law, 2016, 5:2, pp. 103-105.
- [6] DALE, Stephen – VINCENT, Venise: *The European Union's approach to VAT and e-commerce*. World Journal of VAT/GST Law, 2017, 6:1, pp. 55-61, DOI: 10.1080/20488432.2017.1317945
- [7] ENGLISCH, Joachim: *„Hybrid” forms of taxing consumption: A viable alternative to EU VAT?* World Journal of VAT/GST Law, 2015, 4:2, p. 119.
- [8] HOBBS, Corin – CHRISTIE, Karen: *Cloud computing and VAT*. Tax Notes International, 2011. p. 897.
- [9] HOKE, William: *EU VAT Experts Divided on Proposal to Tax Web Activity as Bartering*. Tax Notes International 2017.05.08. p. 458. <https://www.taxnotes.com/tax-notes-international/base-erosion-and-profit-shifting-beps/eu-vat-experts-divided-proposal-tax-web-activity-bartering/2017/05/08/sywb?highlight=william%20hoke%20tax%20web>
- [10] NAGY Zoltán: *A közösségi gazdaság (sharing economy) és pénzügyi szabályozása*. MultiScience – XXX. microCAD International Multidisciplinary Scientific Conference University of Miskolc, Hungary, 21-22 April 2016.
- [11] POLLAK, Christina Maria: *How should peer-to-peer housing and transportation services provided via sharing economy platforms be treated under the VAT directive?* Lund University 2018. p. 21.
- [12] SOONG JOHNSTON, Stephanie: *OECD Finalizing Work to Enlist Digital Platforms to Collect VAT*. Tax Notes International. 2018. szeptember 10. pp. 1169-1170.
- [13] TRENTA, Cristina: *„European VAT and the digital economy: recent developments”* eJournal of Tax Research (2018) p. 289. <https://www.business.unsw.edu.au/About-Site/Schools-Site/Taxation-Business-Law-Site/Documents/ime-Trenta-Re-thinking-EU-VAT-paper.pdf>

Egyéb dokumentumok:

- [14] Working Paper no. 892. Value Added Tax Committee taxud.c.1(2016)689595 Brussels, 4 February 2016
- [15] Working Paper no. 878 *Question concerning the application of EU VAT provisions* Value Added Tax Committee taxud.c.1(2015)4370160
- [16] Európai digitális egységes piaci stratégia COM(2015) 192 final
- [17] Commission Decision of 22.10.2013 setting up the Commission Expert Group on Taxation of the Digital Economy, C(2013) 7082 final
- [18] Addressing the Tax Challenges of the Digital Economy, Action 1 - 2015 Final Report DOI:<http://dx.doi.org/10.1787/9789264241046-en>
- [19] International VAT/GST Guidelines DOI:<http://dx.doi.org/10.1787/9789264271401-en>
- [20] COM(2016) 757 final A határokon átnyúló elektronikus kiskereskedelmet érintő szabályok korszerűsítése
- [21] A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2016/112. irányelv (továbbiakban: irányelv)
- [22] A Tanács 2009/132/EK irányelvének jelenleg hatályos 23. cikke szerint a 10 euró összértéket nem haladó elhanyagolható értékűnek minősülő áru adómentesen behozható, a 10 és 22 euró közötti értékű termékekre a tagállamok mentességet adhatnak. Az említett irányelv 23. és 24. cikke 2021. január 1-től hatályon kívül helyezésre került a Tanács 2017/2455 irányelvének 3. cikke alapján.
- [23] Megállapította a Tanács 1042/2013/EU végrehajtási rendelete 1. cikk 2. d) i pontja, módosította a Tanács 2017/2459 végrehajtási rendelete 1. cikke, hatályos 2018. I. 18-tól, 2019. január 1-től alkalmazandó
- [24] COM(2016) 756 final Modernising VAT for cross-border B2C e-commerce
- [25] COM(2016) 755 final A határokon átnyúló elektronikus kereskedelmet érintő héaszabályozás korszerűsítése
- [26] "*Consumer Trends Report 2014*", European Banking Authority (EBA), 2014, p. 32.

Bírósági ítéletek:

- [27] C-89/81. sz. Hong-Kong Trade Development ügyben 1982. április 1-én hozott döntés [EU: C:1982:73] 10. pontja
- [28] C-210/04. sz. FCE Bank ügyben 2006. március 23-án hozott döntés [EU: C:2006:196] 34. pontja
- [29] C-16/93. sz. Tolsma ügyben 1994. március 3-án hozott döntés [EU: C:1994:80] 14. pontja
- [30] C-40/09. sz. Astra Zeneca ügyben 2010. július 29-én hozott döntés [[EU: C:2010:450] 28. pontja
- [31] C-246/08. sz. Bizottság kontra Finnország ügyben 2009. október 29-én hozott döntés 51. pontja
- [32] C-348/87. sz. Stichting Uitvoering Financiele ügyben 1989. június 15-én hozott döntés [EU: C:1989:246]
- [33] C-219/12. sz. Finanzamt Freistadt Rorhbach Urfahr ügyben 2013. június 20-án hozott döntés [EU: C:2013:413] 20. pontja
- [34] C-62/12. sz. Galin Kostov ügyben 2013. július 13-án hozott döntés [EU: C:2013:391] 28. pontja

- [35] C-180/10. és C-181/10. sz. Jaroslaw Slaby kontra Minister Finansów és Emilian Kuc kontra Dyrektor Izby Skarbowj w Warszawie egyesített ügyekben 2011. szeptember 15-én hozott döntés [EU: C:2011:589] 39-49. pontja
- [36] C-605/12. sz. Welmory ügyben 2014. október 16-án hozott döntés [EU: C:2014:2298]
- [37] C-315/00. sz. Maierhofer kontra Finanzamt Augsburg-Land ügyben 2013. január 16-i ítélet [EU: C:2003:23]
- [38] C-166/05. sz. Heger Rudi GmbH kontra Finanzamt Graz-Stadt ügyben 2006. szeptember 7-én hozott ítélet [EU: C:2006:533] 20. pontja
- [39] C267/14. sz. Skatteverket kontra David Hedqvist ügyben 2015. október 22-én hozott ítélet [EU: C:2015:718]
- [40] C-350/10. sz. ügyben 2011. július 28-án hozott ítélet [EU:C:2011:532]

*Lektorálta: Szabó Andrea Dr. PhD. tanszékvezető egyetemi docens
Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar
Vám- és Pénzügyőri Tanszék
szabo.andrea@uni-nke.hu*

és

*Pajor Andrea dr. mesteroktató
Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar
Vám- és Pénzügyőri Tanszék
pajor.andrea@uni-nke.hu*

»»»»